

„РЕЧНИК“ НА НАЙ-НОВИТЕ ДУМИ В БЪЛГАРСКОТО МЕДИЙНО ПРОСТРАНСТВО, ПОЯВИЛИ СЕ ПОД ВЛИЯНИЕТО НА СЪБИТИЯТА В УКРАЙНА

Олга Сорока

Анотация: Стаття, посветена неологизмам, що з'явилися у болгарському медійному просторі під впливом українських подій 2013-2014 рр. У ній зафіксовані найновіші слова та їх значення, що потрапили та функціонують у болгарській мові найновішого періоду.

Ключові слова: неологізми, українські слова, болгарська мова.

Най-новий період от українската история е белязан с много трагични събития. „Револуцията на достойнството“ и случилото се в Украйна през 2013-2014 година веднага намери отражение в световното медийно пространство. По време на събитията, се появи нова лексика в много езици, сред които и българския. Сред новите думи, понятия, символи, които се използват за анализа, обясняването, описването на събитията са:

Евромайдан – масови протести в Украйна, започнали на 21 ноември 2013 година, провокирани от насилието, корупцията, своеволието на правоохранителните органи и специалните служби, а също така и в подкрепа на европейския вектор на външната политика на Украйна.

Автомайдан – мобилно подразделение на Евромайдана. Автомайданът представлява самостоятелни групи от шофьори-доброволци, които изпълняват екстериториални задания на мирния протест срещу властите като патрулиране по улиците на Киев, блокиране на административните сгради и помещения за някои от членовете на управляващия режим, придружаване и евакуация на активисти, участващи в протестите, и на ранени. Създаден е на 1 декември 2013 година.

Десен сектор (Прави сектор) – организация, която възниква като гражданско движение, обединяващо няколко украински националистични организации. Организацията се появи през месец ноември при зараждането на Евромайдана.

Небесна сотня – събирателно название на невинно загиналите мирни протестиращи, участници в протестните акции (Евромайдана) през декември 2013 – февруари 2014 година (около сто души). На 21 февруари 2014 година официалните украински власти юридически признаха загиналите демонстранти за жертви.

Антимайдан – серия от демонстрации в подкрепа на „Партията на

регионите“ и Комунистическата партия, които се провеждат в Киев и в градовете от Източна и Южна Украйна, често пъти в противовес на идеите на Евромайдана.

Беркут – наименование на специалните подразделения на милицията, които са използвани от властите за насилствено разгонване на Евромайдана. „Беркут“ е става нарицателно за подкупни милиционери, които се борят срещу народа си.

Съответно хората, които участват в протестите, а също така тези, които ги подкрепят, се наричани **майдановци, майданци, евромайданци, автомайданци, бандеровци.**

Бандеровци – членовете на Организацията на украинските националисти революционна (ОУНР), оглавявана от Степан Бандера. По съветско време се използва от руската пропаганда с негативно значение, като синоним на бандит при определянето на онези украинци, които са опозиция на съветската политика, тоест на украинските патриоти. Думата няма много ясно значение за много хора, които я употребяват. Често те я заместват с „**бандеровци**“, бъркайки Степан Бандера – украински национален герой и Остап Бендер – литературен персонаж от романа на И. Илф и Е. Петров „Дванайсетте стола“.

Хората, които подкрепят и се подчиняват на властите и изпълняват техните заповеди, са наричани **антимайдановци, беркутовци, титушки**. Последното е една лингвистична рожба на антимайдана – **титушки** е събирателно название на наетите лумпенизирани криминални елементи, често млади хора, спортисти, използвани от украинските власти за прилагането на физическа сила и в масовите стълкновения, отчасти с цел да попречат на дейността на опозиционните активисти и да дескредитират уличните протести като подпалват коли, бият протестиращи, журналисти, извършват провокационни дейности, влияят на изборния процес при гласуването и др. Наименованието се появява през 2013 година и произлиза от фамилното име на спортиста Вадим Титушко, който е първият, заловен при изпълнение на този вид дейност.

Част от лексиката вече се употребява в българския език:

*„Местните **майдановци**, наричани още протестъри, също като тези в Украйна, вопиеха за демонтиране на олигархичната конструкция, а сами се вписаха в нея.“* (Горанова 2014).

*„В България за организатор на българските **титушки** беше определен Бисер Миланов-Петното, но нещо не му провървя на момчето – имаше доброто желание, но не го оставиха да се развихри докрай“* (Сугарев 2014).

Проблемът с най-новата лексика от украински в българския език е свързан с различното амбивалентно тълкуване на понятията и с различния прочит на събитията.

Например: „Малцина българи си дават ясна сметка колко много дължим на героите от Киевския Евромайдан“.

„При подобни обстоятелства дори и формално запазеното членство на страната ни в ЕС би било смокинов лист на фактическия контрол на Кремълската олигархия над България. Героизмът на украинския Евромайдан осуети този сценарий - поне засега“. (Минчев 2014).

„Вторият майдан в Украйна, т.нар. Евромайдан, се изроди с европейска помощ във въоръжен преврат с крайна националистическа (частично неонацистка) идеология, яростна русофобия и фактически геноцид над несъгласното с майданските власти украинско и руско население от Донбас, бомбардирано от украинската армия под аплодисментите на Европа и откритото насърчаване от САЩ“. (Григорова 2014).

От тези и други примери, ексцерпирани от интернет пространството личи, че прочитът на посочените нови понятия е различен в зависимост от това откъде авторът на текста черпи информация, за да изрази позицията си. Благодарение на личния подвиг на много български журналисти, репортери, преподаватели, фотографи, протестъри, блогери с активна гражданска позиция, бесарабски българи, живеещи в България, които превеждат и публикуват в социалните мрежи, обективната информация стига до българската аудитория. Времето ще покаже дали думите ще останат в българския език, а делото на филолозите е да осигурим и да изискваме правилното и обективното тълкуване на тези думи, защото всяка от тях съдържа понятие, което отправя към специфична културна и историческа действителност.

Библиография:

Горанова 2014: Горанова Г. Да върнеш някому асансьора – <http://www.cross.bg/kabinet-gerb-borisov-1430838.html#axzz3RXN8EMiH> (посетен на 30.10.2014)

Григорова 2014: Григорова Д. Украйна – европейският Виетнам – <http://glasove.com/kultura/40086-ukrajna--evropejskiqt-vietnam> (посетен на 30.10.2014)

Минчев 2014: Минчев О. Героизмът на украинския Евромайдан спасява и България от контрола на Кремълската олигархия – В: в. Дневник – http://www.dnevnik.bg/analizi/2014/02/23/2247606_geroizmut_na_ukrainskiiia_evromaidan_spasiava_i/ (посетен на 30.10.2014)

Сугарев 2014: Едвин Сугарев Украйна и България – насъщни паралели – <http://www.svobodata.com/page.php?pid=13263> (посетен на 30.10.2014)

Информация за автора:

Олга Сорока – главен асистент, лектор по украински език, Катедра “Славянско

езикознание”, Софийски университет “Свети Климент Охридски”

E-mail: solha@i.ua